

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 507/2016-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Kašuba, spol. s r. o., Horná 41, Banská Bystrica, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Roman Kašuba, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Nc 1/2016 zo 17. februára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júna 2016 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Nc 1/2016 zo 17. februára 2016 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“), ktorým rozhodol, že sudca Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) [REDACTED] nie je vylúčený z prerokúvania a rozhodovania vecí vedenej pod sp. zn. 12 Co 8/2013 (vec je vedená na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 20 C 106/2010).

2. Sťažovateľ považuje uznesenie najvyššieho súdu za nesprávne a vydané v rozpore s ústavou a judikatúrou ústavného súdu z dôvodu, že vyjadrenie namietaného sudcu k námietke zaujatosti uplatnenej sťažovateľom mu nebolo nijako oznámené, nemohol na toto vyjadrenie reagovať, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Sťažovateľ súčasne vzniesol aj námietku nesprávneho obsadenia odvolacieho súdu zmenou senátu krajského súdu zo senátu „12Co“ na senát „17Co“.

3. Na základe uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu (bod 1). Súčasne sa domáha jeho zrušenia.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to v dôsledku toho, že najvyšší súd nesprávne rozhodol o nevyklúčení zákonného sudcu z prerokovania a rozhodnutia v uvedenej veci na krajskom súde, ako aj preto, že sa nemal možnosť oboznámiť s vyjadrením sudcu krajského súdu k podanej námietke (pozri bod 2).

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

8. Ústavný súd je súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Túto ochranu poskytuje aj základným právam účastníkom v konaní a stranám sporu v ich veci pred súdmi (všeobecnými) alebo pred inými orgánmi Slovenskej republiky v prípadoch ustanovených zákonom. Tieto práva vyplývajú z ústavno-procesných princípov konania pred uvedenými

orgánmi (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a patrí medzi ne aj právo každého na rozhodnutie jeho veci tým sudcom, ktorého určuje zákon.

9. Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy bolo v Občianskom súdnom poriadku (ďalej len „OSP“; v čase rozhodovania o námietke zaujatosti) garantované aj prostredníctvom vylúčenia sudcu z jej ďalšieho prerokovania a rozhodnutia pre zaujatosť (§ 14 až § 16). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy však nebola povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť označeného sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Jeho obsahom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby a rozhodnúť o ňom, čo sa naplnilo aj v prípade sťažovateľa.

10. Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, ústavný súd ďalej poukazuje na to, že základné práva na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) „sú výsledkové“, to znamená, musí im zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08, III. ÚS 196/2015). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03) obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“; napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a ESLP overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Podľa právnej úpravy postupov v konaniach pred všeobecnými súdmi a judikatúry všeobecného súdnictva platnej v čase do 30. júna 2016 boli ich závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia základných práv podľa čl. 46 a nasl. ústavy) dôvodom na podanie odvolania (§ 201 a nasl. OSP), príp. (za splnenia zákonom ustanovených podmienok) aj na podanie dovolania [§ 237 písm. g) OSP (pozri napr. II. ÚS 595/2013, IV. ÚS 26/04, ale aj mutatis mutandis II. ÚS 130/02, IV. ÚS 31/03)], a preto sťažnosti sťažovateľov boli odmietané práve z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na ich prerokovanie.

12. Táto zákonná možnosť existuje a je upravená aj v novom zákone č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016. Podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 420 písm. e) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo podľa § 420 písm. f) CSP súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. V prípade sťažovateľa to znamená, že výsledok, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08, III. ÚS 196/2015 a podobne). Namietané uznesenie najvyššieho súdu by mohlo zakladať porušenie označených práv sťažovateľa len v prípade, ak by bolo spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre neho a tento negatívny dôsledok by sa musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravných konaniach (m. m. III. ÚS 30/2010). Sťažovateľ takýto argument vo svojej sťažnosti nepredstrel a takisto je nutné uviesť, že v konaní o námietke zaujatosti, ktorá je predmetom aj jeho sťažnosti, sa nemôže uplatňovať princíp kontradiktórnosti v takej miere ako v konaní vo veci samej, pretože v tomto konaní sa vyžaduje najmä rýchlosť rozhodovania. Námietka sťažovateľa v bode 2 a 6 je preto nedôvodná a ničím nepodložená. Konanie o námietke zaujatosti v súčasnosti upravuje napr. § 54 CSP ods. 1 a 2, podľa ktorého „súd predloží vec s vyjadrením namietaného sudcu nadriadenému súdu do siedmich dní od uplatnenia námietky zaujatosti“, resp. „o tom, či je sudca vylúčený, rozhodne nadriadený súd do siedmich dní“ (podľa procesného predpisu platného do 30. júna 2016, táto lehota činila 15, resp. 10 dní, pozn.).

14. Vzhľadom na to, že právomoc ústavného súdu je v danej veci až subsidiárna v súlade s čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa pre nedostatok svojej právomoci (m. m. II. ÚS 129/04, III. ÚS 30/2010, IV. 186/2010, I. ÚS 410/2016).

15. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva tiež vyplýva, že konanie o námietke zaujatosti, nezávislé na konaní, v ktorom bola námietka uplatnená, sa týka predovšetkým procesných práv účastníka konania a netýka sa civilných práv a záväzkov podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Aj keď konanie o námietke zaujatosti môže mať vplyv na konanie vo veci samej, ide o nedostatočné spojenie a vzdialené následky, aby mohol čl. 6 ods. 1 dohovoru vstúpiť do hry, a preto je čl. 6 ods. 1 dohovoru na takéto konanie neaplikovateľný (pozri *Ovcharenko proti Ukrajine*, rozhodnutie z 20. 10. 2009, č. 26362/02, *Schreiber and Boetsch, v. Francúzsko*, č. 58751/00, rozhodnutie o prijateľnosti z 11. 12. 2003 a tiež *Mianiovicz, v. Nemecko*, č. 37111/04, 55440/07, 55443/07, rozhodnutie o prijateľnosti z 19. 5. 2009, oddiel 1a), teda sťažnosť v tejto časti je aj zjavne neopodstatnená (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2016